

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **Ing. M. Č.**, zast. JUDr. Ondřejem Moravcem, Ph.D., advokátem se sídlem Malé náměstí 124, Hradec Králové, proti žalované: **Vysoká škola ekonomická v Praze**, se sídlem Winstona Churchilla 4, Praha 3, proti rozhodnutí rektorky žalované ze dne 17. 10. 2014, čj. 35887/2014/9202, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 5. 2017, čj. 8 A 208/2014-41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 4 114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám jeho zástupce JUDr. Ondřeje Moravce, Ph.D., advokáta.

III. Žalované **se vrací** soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku ve výši **1 000 Kč**, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu na účet žalované do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce studoval v doktorském studijním programu Ekonomika a management na Fakultě managementu žalované vysoké školy. Poslední den maximální délky doktorského studia se konala obhajoba žalobcovy disertační práce na téma „*Marketingové*

řízení obchodních firem - Budování efektivních kooperací s využitím konceptu Category managementu“. Po ukončení vědecké rozpravy sedmičlenná zkušební komise v neveřejném zasedání hlasovala tajně o výsledku obhajoby. Tři hlasy podpořily variantu „*obhájil*“, další dva hlasy variantu „*neobhájil*“ a zbylé dva hlasy byly neplatné. Zkušební komise následně zhodnotila obhajobu žalobce stupněm „*neobhájil*“. Přitom vycházela z čl. 20 odst. 8 Studijního a zkušebního řádu žalované pro studium v doktorských studijních programech ze dne 26. 11. 2013 (studijní a zkušební řád), podle kterého lze zaujmout stanovisko „*obhájil*“, pouze pokud pro něj hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů zkušební komise. Rozhodnutím ze dne 23. 9. 2014 proto děkan Fakulty managementu ukončil doktorské studium žalobce s odůvodněním, že v době maximální možné délky studia nesplnil studijní povinnosti.

[2] Žalobce následně požádal rektorku žalované o přezkoumání průběhu obhajoby a postupu zkušební komise při jejím hodnocení. Konkrétně napadl složení zkušební komise a její odbornost, postup při vypracování protokolu o obhajobě a jeho nedostatečnou podrobnost, a způsob, jakým ho fakulta informovala o místu a datu konání obhajoby. Nadto zpochybnil výsledky hlasování a celkové hodnocení obhajoby. Rektorka neshledala žádnou z námitek žalobce důvodnou, a proto jeho žádost o přezkoumání rozhodnutí o ukončení studia zamítla.

[3] Proti rozhodnutí rektorky se žalobce bránil žalobou. Městský soud se ztotožnil s hodnocením rektorky s výjimkou žalobní námitky napadající způsob hlasování zkušební komise a výsledné hodnocení obhajoby. Městský soud poukázal na to, že studijní a zkušební řád žalované neupravuje institut neplatných hlasů, a uzavřel, že v takovém případě nemůže být existence neplatného hlasu zkušební komise přípustná. Zkušební komise proto dle městského soudu hlasování zatížila podstatnou vadou, která mohla mít vliv na soulad výsledného hodnocení obhajoby se studijním a zkušebním řádem. Vedle toho městský soud poukázal na skutečnost, že není vůbec zřejmé, co neplatnost hlasů způsobilo. Jelikož rektorka žalované existenci neplatných hlasů nijak nevysvětlila, označil její rozhodnutí v této části za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Jako *obiter dictum* městský soud poznamenal, že pokud by se odevzdání neplatného hlasu považovalo za přípustné, nemělo by se k takovým hlasům přihlížet. Smyslem účasti členů zkušební komise při obhajobě je totiž zhodnotit posuzovanou disertační práci a hlasovat o výsledku obhajoby. Na odevzdání neplatného hlasu by se mělo hledět stejně jako na situaci, kdy se člen zkušební komise obhajoby vůbec fyzicky neúčastní. Závěrem městský soud uvedl, že pokud by se přihlíželo pouze k platným hlasům, žalobce by byl hodnocen stupněm „*obhájil*“. Městský soud proto námitku žalobce vyhodnotil jako dostatečně závažné procesní pochybení a rozhodnutí rektorky žalované zrušil a vrátil k dalšímu řízení.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[4] Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti uvádí, že o neplatný hlas půjde vždy, bude-li hlas obsahovat jiný projev vůle než alternativy („*obhájil*“ či „*neobhájil*“) stanovené ve studijním a zkušebním řádu. Při tajném hlasování nelze vyloučit, že tato situace nastane. Jedná se o možný důsledek tajného hlasování, který nemusí být výslovně zakotven. Stěžovatelka dále odkazuje na čl. 20 odst. 8 studijního a

pokračování

zkušebního řádu, podle kterého je stanovisko „*obhájil*“ přijato, pokud pro něj hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů zkušební komise. Existence neplatných hlasů se tedy předpokládá, i tyto hlasy jsou součástí kvóra. V závěru kasační stížnosti stěžovatelka navrhuje, aby NSS rozsudek městského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[5] Žalobce ve vyjádření uvádí, že odevzdání neplatného hlasu je vědomým rozhodnutím člena zkušební komise, které fakticky znamená zdržení se hlasování. Takovou možnost však studijní a zkušební řád nepřipouští. Je proto nepřípustné, aby takový hlas měl stejné účinky jako hlasování ve prospěch varianty „*neobhájil*“. Žalobce proto trvá na tom, že k neplatným hlasům nelze vůbec přihlížet. Kasační stížnost navrhuje jako nedůvodnou zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] NSS při posuzování přípustné kasační stížnosti dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Jádrem sporu je to, zda lze při hlasování zkušební komise o výsledku obhajoby disertační práce připustit existenci neplatných hlasů a jaký je rozhodný počet členů pro výpočet většiny potřebné pro stanovisko „*obhájil*“. Sporné je tedy dodržení řádného procesu při hodnocení výsledku obhajoby disertační práce, nikoliv samotné hodnocení znalostí žalobce (srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2009, čj. 9 As 1/2009-141, srov. však též usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 8. 2014, čj. 6 As 68/2012 - 47, č. 3104/2014 Sb. NSS, body 45-47).

[9] Doktorské studium se *řádně ukončuje státní doktorskou zkouškou a veřejnou obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické a tvůrčí umělecké činnosti* (§ 47 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách). Obhajoba disertační práce se koná před zkušební komisí, její průběh a vyhlášení výsledku jsou veřejné (srov. § 53 zákona o vysokých školách).

[10] Studijní a zkušební řád stěžovatelky stanoví podrobná pravidla pro hodnocení obhajoby. Podle čl. 16 bodu 2. studijního a zkušebního řádu je zkušební komise pro obhajoby disertačních prací alespoň šestičlenná. V souladu s čl. 20 bodem 3. je zkušební komise usnášeníschopná, je-li přítomno alespoň pět jejích členů. Čl. 20 bod 6. stanoví, že *obhajoba disertační práce zahrnuje úvodní slovo studenta, vyjádření školitele a oponentů, odpovědi na otázky z posudků a vědeckou rozpravu. Po skončení obhajoby zkušební komise hlasuje v neveřejném zasedání o výsledku* [...]. Podle bodu 7. *je hlasování zkušební komise o výsledku tajné. Na hlasovacích lístcích označují všichni hlasující jednu z alternativ „Obhájil“ nebo „Neobhájil“ disertační práci.* [...] *Výsledek oznamuje předseda studentovi veřejně bezprostředně po skončeném sčítání hlasů.* Bod 8. dále specifikuje, že *stanovisko „Obhájil“ je*

přijato, pokud pro něj hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů zkušební komise. V opačném případě student disertační práci neobhájil.

[11] NSS se nejprve zabýval otázkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí rektorky stěžovatelky, kterou ve svém rozhodnutí dovodil městský soud. K tomuto závěru městský soud dospěl, jelikož prý není jasné, co způsobilo neplatnost hlasů, a rektorka stěžovatelky se k této otázce nevyjádřila. V reakci na to stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že neplatnost hlasů nepochybně způsobí jakýkoliv jiný projev vůle než označení jedné z alternativy („*obhájil*“ či „*neobhájil*“) stanovené studijním a zkušebním řádem. NSS k tomu uvádí následující. Skutečnost, že dva z odevzdaných hlasů byly neplatné, je mezi účastníky nesporná. Žalobce se nedožadoval v žádosti rektorce v této souvislosti bližšího vysvětlení. Stejně tak v obecné rovině je zřejmé, že platným projevem hlasování bude pouze postup podle čl. 20 bodu 7. studijního a zkušebního řádu, tedy označení jedné z variant „*obhájil*“ nebo „*neobhájil*“. Rozhodnutí stěžovatelčiny rektorky proto není nepřezkoumatelné.

[12] Dále NSS přistoupil k posouzení podstaty sporu. Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že výskyt neplatných hlasů je logickým důsledkem tajného hlasování, kterému nelze předejít. Existence neplatných hlasů je prý přípustná bez ohledu na to, zda je tato možnost výslovně zakotvena ve studijním a zkušebním řádu či nikoliv. Navíc podle stěžovatelky z čl. 20 bodu 8. studijního a zkušebního řádu jasně vyplývá, že neplatné hlasy jsou součástí tam stanoveného kvóra. Naproti tomu podle městského soudu institut neplatného hlasu zkušební komise při hodnocení disertační práce vůbec nemůže existovat. Čl. 20 bod 7. studijního a zkušebního řádu totiž existenci neplatných hlasů nepřipouští. Hlasování, které vygenerovalo dva neplatné hlasy, městský soud považuje za zatížené podstatnou vadou, která je v rozporu se studijním a zkušebním řádem stěžovatelky.

[13] Podle čl. 20 bodu 8. studijního a zkušebního řádu je obhajoba disertační práce úspěšná, pokud pro stanovisko „*obhájil*“ hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů zkušební komise. Znění tohoto ustanovení je podle NSS jednoznačné. Z uvedeného ustanovení jasně vyplývá, že celkový počet členů zkušební komise pro výpočet většiny podle čl. 20 bodu 8. se stanoví ze všech přítomných členů, kteří se zúčastnili obhajoby, a to bez ohledu na to, jakým způsobem hlasování dopadlo, resp. jakým způsobem o výsledku jednotliví přítomní členi hlasovali. Městský soud jako *obiter dictum* poznamenal, že odevzdání neplatného hlasu by mělo být ekvivalentem neúčasti člena zkušební komise. Takový výklad čl. 20 bodu 8. je podle NSS nepřípustně zužující. NSS se proto ztotožňuje se stěžovatelkou, že v uvedené kauze se většina potřebná pro přijetí stanoviska „*obhájil*“ vypočítá z celkového počtu přítomných členů, kterých podle prezenční listiny z obhajoby disertační práce žalobce bylo celkem sedm.

[14] Následně NSS přezkoumal, zda je podle studijního a zkušebního řádu stěžovatelky přípustná existence neplatných hlasů při hodnocení výsledku obhajoby disertační práce. Čl. 20 bod 7. stanoví, že všichni hlasující v tajném hlasování označí na hlasovacích lístcích jednu z alternativ „*Obhájil*“ nebo „*Neobhájil*“ disertační práci. Institut neplatného hlasu studijní a zkušební řád stěžovatelky nijak neupravuje, nijak s ním nepočítá.

[15] NSS souhlasí s městským soudem, že neplatný hlas při rozhodování zkušební komise za uvedených podmínek nelze připustit. Členovi komise dává studijní a zkušební

řád jen dvojí alternativu, hlasovat „*Obhájil*“ nebo „*Neobhájil*“. Člen komise se tedy nemůže zdržet hlasování, takovou možnost mu studijní a zkušební řád nedává. Institut neplatného hlasování nemůže být členy zkušební komise zneužíván a vnímán jako určitá strategická možnost hodnocení výsledku obhajoby, jako variace na zdržení se hlasování. Člen komise musí být odborníkem v dané oblasti, proto nemůže *nevědět*, zda disertační práce požadavky na ni kladené splňuje či nikoliv. Základním posláním zkušební komise je posoudit kvalitu práce a odbornou úroveň znalostí doktoranda v dané oblasti. Doktorand zakončuje své postgraduální studium na vysoké škole obhajobou disertační práce, která je výsledkem mnohaletého úsilí v oblasti vědeckého bádání. Státní doktorská zkouška přes to všechno zůstává zkouškou. Jistě by nebylo ani u jiného typu zkoušky přípustné, aby se zkoušející zdržel hodnocení nebo dokonce podal své hodnocení neplatnou formou. Forma hlasování (zde tajné hlasování) na tomto závěru nemůže nic změnit.

[16] Nikoliv každé neplatné hlasování má samozřejmě dopad na zákonnost výsledku státní doktorské zkoušky. Existence neplatných hlasů bude mít dopad na zákonnost tehdy, když je s to zvrátit výsledek hodnocení zkušební komise. Bude se tedy jednat o situace, kdy z hlasování o výsledku obhajoby vzejdou neplatné hlasy a současně žádná z alternativ „*obhájil*“ či „*neobhájil*“ nedosáhne většiny z celkového počtu přítomných členů zkušební komise (srov. čl. 20 bod 8. studijního a zkušebního řádu stěžovatelky). Hlasování zkušební komise musí mít pro doktoranda především vypovídající hodnotu. Doktorand by byl v těchto situacích vystaven extrémní nejistotě ohledně odborné kvality práce a její obhajoby. Neplatný hlas totiž nemá hodnotící povahu a není z něj patrné, zda se jedná o neúmyslné pochybení člena komise, či pokud jde o úmysl, jaký postoj člen zkušební komise odevzdáním neplatného hlasu vyjadřuje. V extrémním případě by obhajoba doktoranda mohla skončit neúspěšně, přestože nebude odevzdán jediný hlas s hodnocením „neobhájil“. Existence neplatných hlasů je proto podle přesvědčení NSS nepřípustná. Určení konečného výsledku obhajoby na základě takto vadného hlasování považuje NSS za porušení řádného procesu při hodnocení obhajoby disertační práce.

[17] Optikou výše uvedené argumentace dospěl NSS k závěru, že hlasování zkušební komise v nynější kauze bylo vadné a mělo zásadní dopad na výsledek zkoušky. Pro variantu „*obhájil*“ hlasovali pouze tři z členů zkušební komise, další dva hlasovali pro alternativu „*neobhájil*“ a zbylé dva hlasy byly neplatné. Pokud by byly tyto dva hlasy platné, mohly by zvrátit celkový výsledek obhajoby. NSS proto uzavírá, že rozhodnutí o výsledku obhajoby na základě takového hlasování bylo zatíženo podstatnou vadou. Zkušební komise porušila podmínky řádného procesu, pokud v žalobcově případě nepřistoupila k opakování hlasování.

[18] Žalobce má ve smyslu § 68 odst. 7 zákona o vysokých školách právo žádat o opakování obhajoby disertační práce tak, aby bylo zachováno jeho právo disertační práci obhajovat v souladu se zákonem o vysokých školách a studijním a zkušebním řádem stěžovatelky.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). Dílčí vady odůvodnění městského soudu přitom korigoval; pro stěžovatelku je závazný právní názor městského soudu ve světle korekcí provedených NSS (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 14. 4. 2009, čj. 8 Afs 15/2007-75, č. 1865/2009 Sb. NSS).

[20] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch.

[21] Žalobce byl naopak ve věci plně úspěšný a právo na náhradu nákladů řízení mu proto náleží. Náklady řízení spočívají s přihlédnutím k § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v odměně advokáta za jeden úkon právní služby ve výši 3100 Kč (vyjádření ke kasační stížnosti) a v náhradě hotových výdajů ve výši 300 Kč; celkem tedy 3400 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce je plátcem DPH, byla odměna advokáta spolu s paušalizovanou náhradou zvýšena o sazbu této daně ve výši 21 % na částku 4114 Kč, kterou je stěžovatelka povinna zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám jeho zástupce.

[22] Jelikož NSS vzhledem k bezodkladnému vynesení rozsudku ve věci nerozhodoval o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, rozhodl současně o vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh podle § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a to ve lhůtě podle § 10a citovaného zákona.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu